

Izhaja vsaki četrtek ob 11. uri dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nebrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krome, za pol leta 2 kromi. Za manj premožne za celo leto 3 krome, za pol leta K 1:50.

Rokopise sprejema uredništvo v Gorici, dvorišče sv. Hilarija štev. 7.

Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8—12 dopoldne v upravnistični sobi.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ulica št. 9. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Namski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corna) št. 14 po 8 vin.

Oglašni in poslanice se računajo po petih vrstah, in sicer: če se tiska enkrat 14 vin., dvakrat 12 vin., trikrat 10 vin. Večkrat po pogodbi.

Naročnino in oglašje se plačati v Gorici.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Ivan Bajt v Gorici.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič) v Gorici.

Bohinjska železnica.

Slovinci, pozor!

Veseli glas gre po deželi, od onstran strmih Karavank do sinjega morja adrijskega se glasi: Železnica, železnica! Za nas Slovence je ta železnica silno važna, ker dovrši zvezo slovenske zemlje od skrajnega severja do skrajnega juga: od Beljaka do Trsta in Pulja.

1. V narodnem oziru se je torej po pravici veselimo, ker nas bo zblížala. Koroški Slovenci, ki so bili do zdaj daleč proč od vseh drugih, bodo imeli zdaj par korakov do krepkih in narodno zavestnih Gorenjcev, in le par ur do nas Vipavcev, Briccev in Kraševcev. Ker pa imamo železnice tudi na vse druge strani slovenske zemlje, reči smemo, da bo zdaj naša zveza dovršena — železniško omrežje objema celo Slovenijo. Ali bojimo se, da Slovenci ne bodo imeli prave pameti za to zvezo in da ne bodo umeli narodne in politične važnosti svojih železnic. Nekdaj so bili med seboj ločeni, da niso eden za drugega vedeli, ker ni bilo ne cest ne železnic, zdaj pa so med seboj razkosani v stranke, da nočejo vedeti eden za drugega. Železnice in ceste so nas združile, a liberalizem nas je razdružil in vdahnil enemu delu naroda sovraštvo do drugega. Res je pač, da je liberalizem tudi druge narode zdvojil, ali pri drugih narodih je vendar zavest narodne edinosti in solidarnosti krepkejša ko strankarstvo in — če izvzamemo izjeme — stranke se ne borijo med seboj tako bratomorno kakor pri nas. Slovani so na sploh silno prepirljiv narod in izdajalstvo ni med njimi nič nenavadnega. To tudi sami priznavajo, ko si za vsako malenkost očitajo naravnost izdajalstvo, brezdomovinstvo itd. Glas o železnici naj torej seže Slovincem globoko v srce, da si vest izprašajo in strankarstvo vsaj toliko vblažijo, da se bodo spodobno s spoštovanjem eden z drugim bojevali, ne kakor pobalini, roparji ali cigani.

2. Velike važnosti je nova železnica za gospodarstvo Slovincem. Naš svet je bil preveč v strani in vsled tega brez cene. Zdaj zraste cena vsakemu sežnju naše zemlje. Kdo bi mogel preračunati koliko milijonov bodo od

zdaj naprej več vredne slovenske hiše in posestva ko do zdaj od Trsta do Beljaka? — A tudi cena našim najboljšim pridelkom na Goriškem in v planinah bo večja ko do zdaj, ker bomo na veliki cesti, ki vodi v srce velike naše države in po morju v še daljni svet. — Tudi delo si obeta napredka, ker ob železnici se bodo zbudile moči za industrijska podjetja: za mline, žage, tvornice itd. Železnica ima čudno moč, ta še celo kamenje, pesek in vodo spreminja v zlato in srebro.

Če to premislimo, smemo se res veseliti železnice. Ali če sami sebe pretehtamo, nas veselje skoraj mine in strah prime. Slovenci imamo premalo znanja, premalo denarja in premalo organizacije, da bi mogli prav izkoristiti železnico. Zato se pa bojimo, da bo železnica tekla po naši zemlji in mimo nas, tuji — zlasti Nemci bodo pa kupovali zemljo in vode, da bodo ob celi črti napravljali tvornice, mline, žage, iskali rude in kamenje, ustanavljali trgovske tvrdke za izvoz pridelkov in izdelkov naših žuljev itd. Nemci bodo pri železnici gospodje, Slovenci pa trpinji kakor do zdaj. Žalostne skušnje ob južni železnici in ob drugih (n. pr. na Gorenjskem) pričajo, da ni prazen naš strah. Zatorej pa kličemo Slovincem: pozor, železnica gre! Če ne preneha ostudni boj liberalizma, če se ne združite na skupno delo, boste sužnji — slugi narodov kakor do zdaj in to po svoji krivdi.

Slovinci, pozor!

Koliko bo stala druga železniška zveza s Trstom?

Črta čez Ture bo stala 60 milijonov K, čez Karavanke, po koroško-slovenskih krajih, 44 milijonov kron, od Jesenic čez Bohinj v Gorico in od tod v Trst 78 milijonov kron. Lepa svota! Že iz te svote naj koroški, kranjski in primorski Slovenci spoznajo važnost te železnice. Lahko rečemo, da niso Slovenci še nikoli prejeli od vlade takega daru. Če pomislimo, da smo v zadnjih letih pridobili poleg te železnice tudi še vipavsko železnico, tedaj lahko rečemo, da je to za naše dežele velikanski napredok.

Daljava na bohinjski železnici.

Od Jesenic na Gorenjskem do Gorice je 91 km, od Gorice do Trsta pa

53 km. — Od Podbrda do Hudejužne 6 km, od tod do Grahovega 6 km, od tod do Podmeleca 4 km, od tod do Sv. Lucije 5 km, od tod do Avè 10 km, od tod do Kanala 4 km, od tod do Plavi 6 km, od tod do Gorice 15 km. Iz Gorice do Ovcje-drage 6 km, od tod do Prvačine 4 km, od tod do Rihemberga 6 km, od tod do Stanjela 7 km, od tod v Skopo 5 km, od tod v Dutovlje 3 km, od tod na Opčino 9 km, od tod v Trst 12 km.

Čitatelji si lahko sami izračunajo, koliko bodo morali plačevati na tej železnici, ako povemo, da se za I do 10 km plačuje na brzovlaku II. razr. 70 h, v III. pa 38 h, na poštne vlaku v II. razredu 46 h, v III. pa 26. Za 11 do 20 km na brzovlaku v II. razredu 1 K 36 h, v III. razr. 74 h, na poštne vlaku v II. razr. 92 h, v III. razr. 52 h. Za 21 do 30 km na brzovlaku v II. razr. 2 K 2 h, v III. razr. 1 K 8 h, na poštne vlaku v II. razr. 1 K 38 h, v III. razr. 76 h. Za 31 do 40 km na brzovlaku v II. razr. 2 K 68 h, v III. razr. 1 K 44 h, na poštne vlaku v II. razr. 1 K 84 h, v III. razr. 1 K 2 h. Za 40 do 50 km na brzovlaku v II. razr. 3 K 35 h, v III. razr. 1 K 81 h, na poštne vlaku v II. razr. 2 K 31 h, v III. razr. 1 K 29 h.

Koliko časa bomo rabili do kake postaje, izračunimo si lahko, ako pomislimo, da preteče brzovlak 1 km vsako minuto, poštni vlak pa 1 km v poldrug minute do dveh minut.

Za koliko je narodno-napredna stranka osleparila goriško deželo.

Povedali smo že v št. 22., kako je narodno-napredna stranka s pomočjo zapeljanih krčmarjev zabranila, da ni dobila dežela pobiranja užitnine v svojo upravo. S tem je dežela oškodovana za ogromno svoto vsako leto. Ker pa je zdaj vlada prevzela za 10 let pobiranje užitnine v svoje roke in bo dajala deželi le 65.000 K, je razvidno, kako škoda bo trpela dežela. Pojasnimo to nekoliko!

Temelj zakonskemu načrtu za davščino na žganje, katerega je bila vlada predložila deželni zborom je sledeči:

Vlada je nadzorovala za-se skozi 4 leta, od 1896.—1899. l., uporabo žganih

opojnin ter nabirala dotične podatke. Na podlagi najvišjega konsuma je določila odškodnino posameznim kronovinam, ako se odpove njej v prilogi svoji pravici do naklad od takih tekočin. — Količino največjega konsuma, reduciranega v čisti alkohol je povečala za 5% v kronovinah, katere so že imele naklade na tovrstne tekočine, ker je uverjena, da se bode množil konsum od leta do leta. Vsako hektolitersko stopinjo (t. j. 1 liter č. alkohola) zaračunala je po 20 h. a odbila potem od tega nečistega zneska 6 1/3% svojih režijskih stroškov. Iznesek, zaračunane po teh pravilih, ponudila je posameznim kronovinam za prihodnjih 10 let.

Po tem načrtu bi dobila:

Čisti znesek v kronah	6 1/3% vladni režijski stroški	Znesek za 20 h pr. l.	S 5% poviškom	Je imela 1899 l. konsuma hl čistega alkohola	D E Ž E L A
65.312	4.408	69.720	3.486	3320	Goriška
64.881	4.379	69.260	3.463	3298	Istra
94.764	6.396	101.160	5.058	4817	Trst
44.918	3.042	47.960	2.398	2284	Predaleško

Po istih pravilih bi dobila Kranjska 323.488 K od 16.444 hl. č. alkohola, Štajerska 658.985 K od 33.498 hl, Koroška 513.784 K od 26.117 hl itd., kakor vsak lahko izračuna.

LISTEK Gabrijel Garcia Moreno.

(Životopis katoliškega politika.)

Visoko čislam učenjaka, ki nam preganja temo zmot, a bolj še cenim poštenjaka, ki vé in hodi pravo pot.

S. Gregorčič.

Da je pravičnost občini v blagor, mora biti združena z modrostjo.

Otoki Galopagas, zgubljeno skalovje daleč v Tihem morju, pripadajo ekvadorski deželi. Nek slepar je kupil od neke udove premoženje za 5000 frankov. Denarja ni imel, vendar si je znal z obljubami in sleparijami pridobiti pobotnico, da je izplačal svoto. Ogoljufana reva ni mogla najti pravice, ker je pobotnica pričala zoper njo. Slednjič se obrne do predsednika. Ta spozna njeno pravično stvar, vendar je postava bila zoper njo. Moreno pa ni bil v zadregi,

ampak pokliče goljufa pred se, ter mu reče: „Žal mi je, da sem le en trenotek dvomil o Vašem poštenju; tako poštenje zasluži plačilo; zato Vas imenujem gubernatorjem ali deželnim namestnikom otokov Galopagos. Ker se za tako čast ne spodobi, da potujete sam, pojdetaj z Vami dva stražnika javne varnosti, ki bosta tudi skrbela, da Vam kdo po poti ne ukrade prtljago“. Slepar ves iz sebe od strahu, da bo moral sam prebivati na pustem skalovju med samo golaznijo, priteče k ubogi udovi in ji izroči dolžno svoto in jo prosi naj gre k predsedniku in izprosi, da prekliče razsodbo. Žena pride k predsedniku. „Ah!“ pravi ta, „tedaj mu ni mar za čast? Naj bo tedaj, povejte mu, da sprejemem njegovo odpoved“.

Pri drugi priložnosti je bila neka nesramna ženska zatožena, da je umorila nekega moža. Obsojena pa je bila

le na mesec pregnanstva.

Moreno je bil nevoljen radi premile obsodbe in pohujšanja; obsodbe pa ni smel prenarediti. Pokliče tedaj sodnike ter jim reče: „Že znate dobro soditi, ko kaznujete dokazan umor z enim mesecem izгона. Treba je pa kazen natančno izvršiti. Vojaki imajo veliko drugega opraviti, postava mi daje pravico, da smem koga drugega odločiti, da spremlja kaznjence v pregnanstvo. Za zdaj boste Vi spremljali to ženo v Kolumbijo“. Sodniki osramoščeni ubogajo. Pripravijo si dobre konje; pa ko mislijo zajahati, jim ukaže Moreno pripeljati šepaste in slabo opravljene mule. „Vaše konje morate varovati, pravično je, da v javni službi potujete na državne stroške. Tukaj imate pripravne živali, veliko manj so šepaste, ko Vaša razsodba“.

V velikanskih gozdovih ekvadorskih so se skrivali roparji. Moreno je obljubil

orožnikom obilen dar, ako udobijo v roke poglavarja roparskih čet. In res pripeljejo nekega dne znamenitega roparja. Ta je pričakoval smrtno kazen. Pa nič tega. Moreno mu marveč naredi krepko pridigo, pohvali njegove dobre lastnosti, spomni ga njegove matere ter Božje dobrote in usmiljenja, ga pusti prostega, le pod nadzorstvom. Naroči pa mu v pokoro, da mora vsaki dan edno uro biti v družbi dobrega redovnika, katerega mu Moreno sam odloči in pa da mora vsaki večer njega sanega obiskati. Ropar vse obljubi in čez nekaj dni ves ginen pade na kolena pred predsednika ter mu obljubi, da se hoče poboljšati. Ko se Moreno popolnoma prepriča o resnem poboljšanju bivšega roparja, mu ponudi službo načelnika orožnikom, ki so imeli nalogo roparstvo iztrebiti, in „iz roparjev narediti poštenjake kakoršen ste Vi“ mu reče. Ta načrt se predsedniku posreči,

Zadnje tri kronovine so imele pobiranje deželnih naklad v svoji upravi in ker so bile naklade večje od vladnih, so imele primerno tudi večje dohodke: Kranjska 868.861 K, Štajerska okroglih 900.000 K, za Koroško manjkajo. podatki, vlada jih ni objavila.

Količina konsuma v teh kronovinah, po vladnih organih opazovanega, se ujema povsem z ono po dotičnih deželni-
nih upravah izkazanega. Na Štajerskem je znašala razlika med vladno opazovano in po deželi obdačeno količino le 9 hl (beri devet hektolitrov) pri ogromni vsoti 33.498 hl. Iz tega se razvidi, da je napor „Sočinega“ člankarja: skrčiti goriški konsum na polovico in še niže doli, p r a v i p r a v c a t i h u m b u g. Mogoče, da pride kaj špirta v razprodajo po tihotapstvu, toda tega ne more tudi vlada kontrolirati in uračunati.

Da je imela naša dežela pobiranje deželnih naklad v lastni upravi, bi bila vsakako izkazala l. 1899 konsuma žganih opojnin 3320 hl, in to je jedino pri tem merodajno. Rezijski stroški ne pridejo v poštev, ker vlada se ozira le na kosmati dohodek žganin.

Pri nas znašajo naklade 20 h za špirit pod 55% in 36 h nad 53%. Vsak človek mora priznati, da je torej povprečnica 24 h za vsak liter na drobno prodanega špirta ali žganja — zelo nizka.

Ker je v prometu obče 40%ni špirit, znaša torej pri nas naklada za vsako hektolitersko stopinjo, t. j. za vsak liter čistega alkohola $2\frac{1}{2} \times 24 = 60$ h. Po tem takem postavlja račun za Goriško takole: 3320 hl konsuma iz leta 1899 je pomnožiti za 5%, kar daje 3486 hl, po 60 K od hektolitra znaša $3486 \times 60 = 209.160$ K. Če odbijemo $6\frac{1}{3}\%$ rezijske stroške, ostane za deželo 195.936 K.

Vlada je računala povsem po tem ključu, zaračunala je pa le 20 K za hl č. alkohola, zato je ponudila deželi le 65.312 K. Ako bi računala po primerju naših naklad, ponuditi bi nam morala vsakako trikrat več, torej $65.312 \times 3 = 195.936$ K. To bi bili tudi dobili, ako bi bili imeli pobiranje naklad v lastni upravi ter izkazali dohodke, odgovarjajoče našemu konsumu in našim nakladam. A ker smo dobili od zakupnika povprek le 43.610 K na leto, nam vlada ni mogla več ponuditi, trdeča, da smo itak še na dobičku.

Torej dežela bi morala dobiti 195.936 K, a dobi le 65.312*, razlika znaša na leto 130.624 K in za deset let 1.306.240 K.

Ta račun je čist in jasen, na tem ni kaj glodati. (Konec prih.)

Politični pregled.

Naš avstrijski državni zbor. — V soboto je poslanska zbornica vsprejela v drugem in tretjem branju vladno predlogo glede premembe §§ 59 in 60 obrtnega zakona. Ista je vsprejela tudi prvo branje zakonskega načrta za kvoto med Avstrijo in Ogersko. V isti seji je odgovarjal finančni minister na interpelacije nekaterih poslancev zadevajoče posojilo za investicije, katero je vlada vzela pri nekem konsorciju, v katerem se nahaja tudi tvrdka Rothschild. V ponedeljek je bila v tem zasedanju zadnja seja poslanske zbornice. V tej seji je poslanska zbornica sprejela v drugem in tretjem branju zakonski načrt o lokalnih železnicah. V večerni seji pa je poslanska zbornica vsprejela celo vrsto

* Po zak. načrtu sprejetem v drž. zboru dobimo le 62.178 K, odbije se namreč povišek za Kranjsko, Štajersko in Koroško — drugim deželam.

dežela je bila oproščena roparjev.

Z njegovo pravičnostjo in modrostjo je bila združena tudi odločnost, ki premaga vse zapreke, ko je treba spolniti dolžnost. Moreno je vedel, da je večkrat v nevarnosti življenje tisočev, ako prizanesse hudobnežu ali pa le krivemu. Zato pa so se izvršile obsodbe izdajalcev, begunov, puntarjev in sovražnikov domovine brez priziva. V takih slučajih ga ni preprosil noben prijatelj, niti lastna mati. — Njegov star zvest služabnik udari nekoč v jezi generala. Vojno sodišče obsodi služabnika v smrt. Vsi prosijo predsednika, naj sodbo prekliče. On pa solzan odgovori: „Bog ve, kako zelo to želim, pa vest mi tega ne dopušča“. Odide v oddaljeno cerkev in tam moli za nesrečnega služabnika, da le smrtnega strela ne sliši. (Dalje prih.)

drugih manj pomembnih vladnih predlog in zakonskih n. ortov. Zbornica se snide zopet še le v jeseni.

Deželni zbori se snidejo v drugi polovici meseca junija, in sicer isterski 20. junija v Koprnu, češki 18., vsi ostali deželni zastopi, tedaj tudi goriški, pa v ponedeljek 17. junija.

Gospodarska zbornica je dne 8. t. m. sprejela zakon o deveturnem delavniku v rudnikih s 33 proti 31 glasovom. Ministri Koerber, Hartel in Böhm-Bawerk so glasovali zanj in ga s tem rešili.

Cesarjevo potovanje na Češko. — Včeraj dne 12. t. m. zvečer se je odpeljal Nj. Vel. cesar v Prago. Na tem potovanju spremljajo cesarja ministerski predsednik dr. Koerber, naučni minister dr. Hartel, in pa češki minister Rezek. Temu potovanju se prepisuje velik političen pomen, posebno gledé sporazumljenja Čehov z Nemci.

Novice.

Tridnevnik presv. sreč. Jezusovemu. — Jutri, v soboto in nedeljo bo v stolni cerkvi ob 5. uri zjutraj sv. maša pred izpostavljenim sv. R. T., ob 5 $\frac{1}{2}$ pa slovenski govor o presv. sreč. Jezusovem.

Deželni zbor goriški je, kakor se nam z Dunaja sporoča, sklican na 17. t. m. t. j. na prihodnji ponedeljek.

Sklep šolskega leta. — Sklep v bogoslovniči s slovesno sv. mašo bo dne 18. julija ob 8. uri. Sv. redove mašnikovega posvečenja bo delil prevzorni kardinal 7., 12. in 14. julija. — Na tujkajnji c. k. višji realki in pa na ženskem učiteljsstvu bo sklep šolskega leta dne 28. t. m. Ustmena matura na teh dveh zavodih pa prične 1. julija t. l. Sprejemni izpit za l. realko bo dne 27. t. m. — Na gimnaziji sklenejo šolsko leto prve dni meseca julija. Sprejemni izpit za l. gimn. razred bo 1. julija; proušnje za sprejem je vložiti do 27. t. m.

Nevarno obolel je č. g. Jos. Gerget, prej vikar v Stanjelu, zdaj v pokojju v Gorici. Sinoči je prejel sv. zakramente za umirajoče. Priporočamo ga v molitev.

Grofica Ksaverina Attems umrla. — Visokorodnega gospoda grofa Zigo Attemsa iz Podgore zadela je 2. t. m. bridka nenadomestljiva izguba. V Monakovem umrla mu je namreč plemenita soproga grofica Ksaverina Attems, rojena grofica Waldburg, v 40. letu svoje dobe. Blaga pokojnica bolehal je že delj časa; ker so pa mislili, da jej bode zrak njene rodne dežele — rojena je bila namreč v Kisseggu pri Bodensee-ju — pomagal, prepeljali so jo v Monakovo, kjer pa je po kratkem bivanju umrla.

Povozil je v petek predpoludne nek izvošček 3-letno zlatarjevo hčer J. F. v Raštelu. Jedno kolo je šlo otroku po glavi, a drugo čez trebuh. Otrok je hudo poškodovan, a vendar je upanje, da ga ohranijo še pri življenju. Mi sicer ne vemo koliko je izvošček kriv te nesreče. Opomniti pa moramo na sploh, da se v našem mestu malo ali nič na to ne pazi, da bi izvoščeki po mestu vozili počasi. Vidi se nerednekokrat, da drve s konji po najobljudejših ulicah v največjem diru, a to očividno za to, da obédujejo meščani konje. Take bravure izvajajo pa večinoma privatniki iz mesta in tudi iz okolice. Zadnji čas je, da se proti takim ljudem ostro postopa, ter da se ne čaka da bi dala k takemu postopanju povod šele kaka nesreča. Zlasti pa po Raštelu bi z vozovi sploh ne smeli dirjati, marveč bi morali iti konji po tej ozki, najbolj obljudeni in obiskovani ulici le v korak.

Za „Šolski Dom“ in „Alojzijevišče“. — V spomin in dušni blagor p. preč. g. vodje svetogorskega Andreja Lebana, podarili so za „Alojzijevišče“ in „Šolski dom“: preč. gg. Iv. Ev. Kolavčič, Jos. Mašera, Ant. Božič, Ant. Pahor, Iv. Kumar, Jos. Godnič, Jos. Budin, Anton Terpiš, Iv. Dermata po 10 K; preč. g. Ant. Plesničar 5 K.

V isti namen so prispevali zraven že v „Pr. L.“ od dne 4. apr. t. l. št. 14. objavljenih še sledeči prijatelji pokojnega preč. g. A. Lebana: preč. g. Jos. Skočir 10 K, preč. g. Jurij Peterel 4 K, preč. g. M. Vales 5 K, preč. g. Al. de Stefano 2 K, vlč. g. Iv. Košir 3 K, neimenovan prijatelj iz Gorice 10 K. Spomenik pa so izvolili napraviti dediči sami.

Naš sadni trg. — V soboto je bilo prodanih na goriškem sadnem trgu 1200 kvintalov črešenj po 22 K kvintal; jagod

50 kg. po 80 v.; novega fižola 5 kv. po 48 K; graha 60 kv. po 16 K kv; špargljev 30 kv. po 24 K, in novega krompirja 20 kv. po 14 K kvintal.

Trgovcem in obrtnikom v svabilo. — Dr. Tuma je razposlal po deželi neko okrožnico z dne 20. aprila t. l., v kateri pravi, da se bo nastavljal v „trgovsko-obrtnem društvu“ v Gorici tajnik, ki bo vodil prihodnje deželnozbornske volitve. Tajnik je že na svojem mestu — vodja „političnega poveskega društva“ g. Stele. Mi želimo goriškim slov. trgovcem in obrtnikom dobro, zato jih prosimo, naj nehajo s „trgovsko-obrtnim društvom“ delati združbo, ker bi jim vtegnilo neizmerno škoditi. Pozor!

Imena pačiti je pobalinsko! — Človeku se kargnjusi, brati neprenehoma spačeno ime: „Gredolčič“! Ne, kar je grdo, je grdo! Poulični pobalini si pačijo imena, omikan človek tega ne dela. O kako je to grdo, sramotno in nizko!! Kraševce.

Naprednjaki in dr. Tuma za zadrage. — Znano je s kolikim srdom se zaganjajo naprednjaki in „Soča“ v zadrage in posojilnice, katere vodi skoraj povsod naša duhovščina. Na vseh shodih rohné proti našim zadrugam in ubogi zapeljani ljudje mislijo bogve kak hudir so te zadrage. Naši naprednjaki po deželi so skrajni nasprotniki posojilnic in zadrug, ker jim te ne pustevé ljudi odirati in žuliti. V goriški okolici se bo kmalu vdomačilo ime naprednjakom kot oderuhom. Dr. Tuma sam nastopa vedno proti zadrugam vsaj na videz — toda sedaj je obrnil svojo taktiko. 20. aprila je izdal z ozirom na prihodnje deželnozbornske volitve neko okrožnico, v kateri pravi med drugim:

„Glede gospodarske organizacije je v prvi vrsti treba ustanoviti v vseh večjih občinah društva in zadrage, katere bi s pomočjo in pod okriljem »Goriške ljudske posojilnice«, »Trgovske-obrtné zadrage«, »Trgovsko-obrtnega društva« in izvrševalnega odbora zastopale našo gospodarsko organizacijo, tako da bi naši pristaši povsod postali denarno in gospodarsko neodvisni od klerikalne organizacije, nadzorstva in vpliva. Načrt, kako se ta organizacija izvede, ne gre razkladati že sedaj v glasilih narodno-napredne stranke »Soči« in »Primorcu«, marveč je treba žive besede po javnih in zapupnih shodih.“

Torej gospodarska organizacija pod okriljem naprednjakov bo dobra. Le oni imajo pravico ustanovljati zadrage!

Poziv dr. Tumi. — „Soča“ z dne 25. in „Primorec“ z dne 31. maja sta na nečuvén način napadla preč. g. Ivana Kodreta, župnika v Sv. Križu na Vipavskem. „Primorski List“ je vso stvar pojasnil, kakor je v resnici. „Soča“ in „Primorec“, oziroma njen dopisnik do zdaj niso še preklicali ostudne laži, ki se vsemu vipavskemu ljudstvu gabi in ki ves duhovski stan žali. Ker pa vemo, da sta omenjena lista glasili narodno-napredne stranke na Goriškem in ste vi, g. doktor, njen voditelj, pozivljamo vas, ki ste naš deželni odbornik, da iz spoštovanja do resnice in iz ozira na stališče, katero zavzimate, uplivate na uredništvo, da gorostasno obrekovanje č. g. župnika Kodreta v listih prekliče. Nadejamo se, da našem pozivu prav gotovo ustrežete. Več vipavskih posestnikov.

Samatorca pri Zgoniku. — Shod Dr. Tume napovedan v dan 9. junija na Kresiji v Samatorci se je popolnoma izjalovil, — ali da se po kraško izrazim: „je šel po raklah“. Oba imenitna doktorja Tuma in Treo sta prišla, — tudi vladni funkcionar komisar g. Možetič je prišel; a kaj pomaga, ker ljudi ni bilo. 24 mo? menda je bilo nevožnih obeh strank. Čakal je komisar g. Možetič še čez postavno uro; — a ker ni bilo in ni hotelo biti nobenega, odrinil je v Sezano in oba dohtarja za njim menda v Gorico.

Vprašamo: Kaj išče g. doktor Treo na Krasu? anti ne misli kandidirati za deželni zbor na Krasu? No, če mu rojijo take misli po glavi, naj si jih izbije iz nje prej ko prej.

Kraški deželnozbornski poslanci. — Srečni Kraševci! Od zdaj naprej bomo imeli štiri deželne poslance. Na-

rodno-napredna stranka nam jih je že določila, namreč dr. Treo-ta (tri) in še enoga! Takrat bo zavládala nova doba: sreča in blagostanje bo tod doma. O, blaženi časi se nam obetajo! Če zmaga na Goriškem narodno-napredna stranka, tedaj bodo o nas peli:

V žlici kašo kuhajo,
Sè sirom hiše belijo,
S pogačo jih pokrijejo
In s škuto jih orajhajo!
Kraševce.

G. R. Konjedic, bivši trgovec z železom v Gorici, je objavil v „Soči“ št. 67. jako imeniten dopis. V njem imenuje revček dr. Šusteršiča dr. Žlindro, „Centralno posojilnico“ „Centrifugo“, gospode okoli „Centralne posojilnice“ žlindrarje. Dalje pravi, da Gorica bo slovenska, kajti „gnadljive“ kuharice goriških gg. nuncev smejo brez strahu peti ob 5. uri zjutraj pri sv. Ignaciju po slovenski. Dalje blebata, da je dr. Šusteršič najhujši nasprotnik vsakega naprednega gibanja med slovenskim narodom, ki je hotel še dalje tim lepše ribariti v motni vodi pojmov po geslu: Plačaj, kmet, pa molči!

Tako piše R. Konjedic! Na tako pisavo ne bomo odgovarjali, saj se sama obsoja. Hoteli smo z njo le seznaniti svoje č. čitatelje. Takih izrazov bi ne rabili niti največji surovež!

Kako smeši „Soča“ gg. učitelje. — Učitelje, kateri ne tribijo v njen rog imenuje „zaslepjenec“, ki so znani kot nezadovoljneži, katerim nikjer in nobena stvar ne ugaja. Onega g. učitelja, ki je sklicel gg. učitelje na posvetovanje glede ustanovitve „Sloveske zveze“, imenuje „Soča“ pri svojem ca. Nekega učitelja zmerja z imenom profesor Čenča, drugega zopet z imenom medicinar Skopitar. Kako je svoj čas smešila „Soča“ prejšnjega nadzornika gosp. svetnika Vodopivca, je vsem znano.

Tako ostudno napada „Soča“ one učitelje, ki se nočejo odreči svojemu razumu in se nočejo podvreči njeni komandi. Mi dobro vemo, da je večina gg. učiteljev nasprotna „Primorskemu Listu“ in naši stranki, toda nikdar bi se mi ne drznili na tak način smešiti koga. Mi spoštujemo tudi one učitelje, kateri niso po vsem našega mišljenja. Vemo tudi, da se bodo gospodje kmalu sami prepričali, da v narodno-napredni stranki ni prave svobode, ampak le terorizem. Danes še hvali „Soča“ sedanjega g. nadzornika Finžgarja in nekatere druge gg. učitelje, toda le naj poskušajo v kaki reči nasprotovati, pa jih bo še bolj blatila, kakor one učitelje, ki so zdaj pri njej v nemilosti. Kar čez noč bodo postali prismojenci, čenče, skopitarji itd.

Gg. učiteljem ključemo: Otresite se terorizma, ki se skriva pod imenom naprednost in svoboda!

Jugoslovanski napredni klub na Dunaju. v katerem so štirje slovenski poslanci in dva razkolna Srba, obsojajo vsi slovanski časopisi. „Crvena Hrvatska“ iz Dubrovnika piše, da so to zakleti sovražniki vsega slovanstva. Ali ni prava sramota, da sedi v takem klubu g. Oskar Gabršček, župan tominski?

Iz Trsta. — Pri sv. Ivanu pri Trstu so kupili prostor, na katerem postavijo „Narodni Dom“.

Procesija sv. Telesa v Trstu se je letos jako mirno in dostojno vršila, četudi so tržaški irredentovci in židje pričakovali kaj drugega. V vsopredu procesije, katerega je izdala škofijska kurija, je bila tudi cerkvena bratovščina sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu. Ta ima, kakor je znano, svojo lepo zastavo s slovenskim napisom. Ž njo se je imela bratovščina že lani udeležiti procesije sv. Rešnega Telesa, ali lahonskemu žuganju in prišlo se je posrečilo, da se to ni zgodilo, ter da se nastali vsled tega neredi, ki so imeli tudi nekaj slabih posledic za nekatere Slovence. Letos pa se škofijska kurija ni prestrašila in se ni zbala irredentovskih hujskačev, marveč dovolila je, da se udeleži bratovščina procesije s svojo zastavo. To je pa tako razburilo irredentovski Izrael in pod židovsko komando stoječi tržaški mestni zbor, da je še v sredo zvečer bil sklican k izvanredni seji, da protestuje proti škofijski kuriji. V tej seji, za katero je bilo naročeno vse polno tržaške fakinaže, da je na galeriji razgrajala ter sramotila škofa in Slovence, se je sklenilo, da se procesije ne udeleži ne magistrat, ne župan, ter vse drugo, kar je odvisno od teh ljudij. Glavno besedo so imeli seveda židje Luzzatto, Mörpurg in Spadoni. Sklenili so tudi, da mesto ne

sme prispevati niti novčiča več k cerkvenim slovesnostim ter za druge cerkvene potrebe, razun onega, k čemur je po postavi primorano. Odločno in jako spretno je osmešil to komedijo slovenski mestni starišina g. dr. Rybař rekoč, da mora italijanska narodnost v Trstu stati na jako šibkih nogah, ako vidi nevarnost svojega obstanka v jedni beli zastavi s slovenskim nabožnim napisom. Seveda je fakinaža na galeriji strašansko rjula in napadala dr. Rybař-a in sicer tako, da je moral župan dati galerijo izprazniti. No in pri vsem tem se je procesija mirno vršila, a namera večine tržaškega mestnega zbora, ki je bila povsem prozorna, se ni izpolnila. Znamenje, da so Tržačanje laške narodnosti že do grla siti židovske komore ter da jej nočejo več iti na limanice.

To je pa tudi dokaz, da je potrebno pokazati le nekaj odločnosti od za to poklicanih oblastev in vsa žuganja irredentovske klike se izkade v nič.

Med vseučilišniki v Gradeu.

Dne 6. t. m. zvečer vršil se je ob velikem navdušenju ustanovni shod slovenskega katoliškega akadem. društva „Zarja“. Predsednikom je izvoljen g. Evgen Tarč, stud. phil. Novemu društvu želimo božjega blagoslova in mnogo uspeha! Živeli vrli vseučilišniki!

Velik požar v Kropi na Kranjskem.

Dne 5. t. m. je silen požar vpepelil 14 posestnikov v Kropi hiše in pripadajoča poslopja. Škode je gotovo 100.000 K. Zavarovani so bili pogoreli samo za 19.000 K.

Ker je beda silno velika, sestavil se je poseben odbor, ki nabira milodare za pogorelece.

Iz Bovca.

V nedeljo 9. t. m. se je ustanovilo pri nas „Kat. p. o. l. društvo“ za bovški okraj. Zborovali smo v dvorani gostilne pri „Ekselju“. Shoda se je udeležilo nad 100 mož in mladeničev, večinoma iz Bovca; tudi kakih 15 Ložanov se svojim vrlim županom je prišlo na shod kljub zelo neugodnemu, deževnemu vremenu. Resnici na ljubo moramo povedati, da nismo pričakovali tako obilne udeležbe radi slabega vremena, ki je bilo popoldne in radi tega, ker so bili ta dan po vseh drugih vaseh okraja cerkveni shodi sv. R. T.

Nedeljski shod pa nas tem bolj veseli radi tega, ker so naši možje pokazali, da so odločni nasprotniki goriške klike in da so začeli dobro spoznavati ne samo svoje koristi in pravice, ampak tudi dnha časa.

O govorih samih in resolucijah, sklenenih jednoglasno na shodu, spregovorimo prihodnjic kaj več, in za danes omenimo le to, da je govoril g. kurat Ivančič iz Srpenice zelo uspešno o pomenu novega društva in gosp. kaplan Abram iz Bovca je pojašnjeval in utemeljeval petero resolucij, deloma političnega, deloma gospodarskega in soc. značaja.

Pred dobrim tednom se je zgodila na Koritnici pri Bovcu velika nesreča. Nekdo je hranil v svojem hramu izstreljeno veliko kroglo vže več let, in jo je prejšnji teden nesel na prosto ven iz vasi, kjer so jo našli otroci. Predrzen deček 10 let jo zažge, krogla se razstrelila z velikanskim gromom in 4 letnemu otroku grozno razmesari drob, dva druga pa občutno poškoduje. Vojaško poveljstvo v trdnjavi bovške posadke trdi, da je bila ona krogla ukradena vže pred 7 leti v trdnjavi. Se ve, da doleti glavnega kriveca, tatu, primerno občutna kazen in o tem je sodnija vže precej na čistem.

V četrtek in praznik sv. R. T. se je zgodila druga nesreča na Žagi. Par deklic se je šlo kopat v mrzlo in deročo Učo, ki drvi čez skalovje od laške meje in se izliva na Žagi v Sočo. Ali po nesreči ali kar je gotovješe, vsled krča obnemore 12-letno, pridno in vzgledno dekletce v vodi, ki jo odnese sé sabo čez skalovje. Kolika žalost za uboge stariše, a ob jednem tudi najboljše svarilo sploh vsem starišem, naj pazijo na svoje otroke s podvojeno skrbnostjo.

Z Bovškega. — Ponosna morata biti Gabršček in Tuma na nam sicer se neznanega zlikovca, ki je razbil železen križ med Žago in Srpenico. Liberalno-soc. demokratični duh, ki je rodil na Kranjskem vže več takih „lepih in častnih junaških del“, je začel roditi sadove tudi vže pri nas.

V Logu je zmagała katoliška narodna stranka pri obč. in županskih volitvah na celi črti do cela. Živeli!

Procesije za sv. leto so bile v Bovcu velike in uzorne proti vsakemu pričakovanju. Ljudstvo se jih je vdeležilo skoraj v polnem številu in samo pravi, da takih še ni videl Bovce. Dolge so bile gotovo 1 km. Obč. zastop se jih je vdeležil skoraj polnoštevilno. Tudi je sklenil obč. zastop, da ne dovoli do 8. julija radi sv. leta sploh nobene plesne veselice. Čast mu!

Predsednikom hranilnice in posojilnice v Bovcu je izvoljen preč. g. dekan I. Vidmar.

Razpis službe. V tolminskem političnem okraju razpisujem sledeče službe: 1.) def. učitelja-voditelja v Logieh-Robedišču; 2.) def. učitelja-voditelja na Ponikvah; 3.) def. učitelja-voditelja v Soči; 4.) def. učitelja-voditelja na Vrsnem; 5.) def. učitelja-voditelja v Smasti; 6.) začas. učitelja-voditelja v Stržišču; 7.) začas. učitelja-voditelja v Šebreljah; 8.) def. ozir. začas. učitelja-voditelja na Ljubinju.

S tem službami so združeni dohodki določeni v deželni postavi z dne 6. oktobra 1900 št. 26.

Prosilci iz drugega okraja naj priložijo prošnji razun drugih spričeval tudi zdravniško spričevalo ter določijo v postavno določeni dobi 6 tednov po svoji predstojni šolski oblastniji.

Iz Kanala. — Procesija sv. Rešnega Telesa se je v prav lepem redu dovršila. Udeležili so se g. župan in starejšinstvo, vsi uradniki c. kr. sodnije in davkarije, g. c. kr. finančni komisar in sploh vsi domači c. kr. in civilni uradniki in corpore, c. kr. finančna straža, c. kr. orožniki, ter slav. vojaško veteransko in prostovoljno gasilno društvo kakor tudi ogromno število pobožnega ljudstva.

Bohinjska železnica po soški dolini nam bo, kakor upamo, v prihodnosti v vseh zadevah vrata odprla do kaj boljšega, kakor imamo. Kje pa se bo gradila postaja, še ne vemo gotovo, v Kanalu ali Gorenjivasi, najbrže pa v Gorenjivasi. Za to so že določili, da se o prilikah kake slovesnosti, strelja iz topičev v Gorenjivasi in ne več v Kanalu.

Iz Dornberga. — Dne 3. t. m. se je tukaj vršila volitev novega županstva. Završila se je povsem složno, mirno in častno. Županom je bil zopet jednoglasno izvoljen gosp. Fran Berce. Podžupani so bili tudi jednoglasno izvoljeni in sicer: gg. Dr. Ferdo Rojic, Josip Mrevlje, Ant. Vodopivec, Jos. Sinigoj ter z večino glasov Anton Rojic, Jos. Cotic in Jos. Saksida.

Iz Rihemberga. — Častitam dopisniku „Primorskega lista“ št. 23. iz Rihemberga, da se je vendar poskrbelo na njega opomin za nov klobuk namesto zmuzlega in vsled vročine razpokanega. Ljudje so zdaj vendar le bolj zadovoljni, da je g. dr. Tuma vsaj eno malenkost storil izmed svojih brezštevilnih obljub, da se je razpokani klobuk namestil z novim. Pa kaj to? Gosp. z novim klobukom ni zadovoljen, marveč rekel je, zakaj se mu ni svoječasno cilindar preskrbel. Pa tudi to se bo dalo napraviti, kaj ne? — Ali kako in kdaj pa tisto klet v Čuku, kakor je bilo v št. 21 „Prim. lista“? Kaj še zdaj nič ne bo iz tega? Ljudje so pri nas sitni. Ako se jim kaj obljubi, hočejo, da se jim tudi izpolni. Le malo jih je, da so s samimi liberalnimi obljubami zadovoljni.

Naj bi se vsaj ena resolucija izpolnila, ker klobuk ne zadostuje, drugače postanejo še ti liberalci v Rihembergu zopet klerikalci. Potem ne vem, kako bo z deželnozborskimi volitvami.

Pa še nekaj! Nekemu naprednemu voditelju se na praznik presv. R. T., ko je šla skoraj mimo njega procesija, ni zdelo potrebno vzeti klobuk z glave. Tam je mirno pregledoval, kako mu rastejo cepljene trte in je odstranjeval nepotrebne mladike. Hotel je pokazati, kaj se je že naučil od goriških naprednjakov. Ko so rihemberški naprednjaki to videli, so glave povesili... Zavedni Rihemberžani mu pravijo: g o s p o d Z l i n d r a. Kako si je to ime zaslužil, hočemo povedati v kratkem.

Anhovo, dne 9. junija. — Narodno-napredni kanoni — od katerih ima patent firma Tuma-Gabršček in za katere je „narodno-napredni generalštab“ meseca maja v tukajšnji občini svet pregledoval, — izvrstno delujejo. Največji kanon, ki se imenuje „Tibi Jože“, postavljen je blizu „sole“ na Gorenjempolju. Tukaj je glavna trdnjava. Dne 6. t. m. poslano je bilo iz te trdnjave v Gorico s posebno pošto „narodno-naprednemu generalštabu“ sledeče sporočilo, ki

se bere v „Primorec“: „Štirje zagrizeni klerikalci ležijo smrtno nevarno zadeti na tleh, — general v farovžu pa je mrtev. — Na farovžu vibra narodno napredna zastava. Bombardovanje se bode nadaljevalo. Upanje je, da bode zaplatala v kratkem naša zastava tudi vrhu zvonika — v cerkvi se bode oznanoval narodno-napredni evangelij aposteljnov Tuma-Gabršček in kot nabožno berilo — kot dušna paša se bode priporočala „Soča“ in „Primorec“ ker tako ljudstvo želi.“ —

Zarod kaže kaj lepo. Upati je tudi letos izvrstne kapljice. Začel je cvesti. Bog varuj slabih ros! Te silno škodujejo o cvetju. Bilo je in bo resnično: „Boj se turške kose, ali še bolj sv. Vida rose“!

„Black-Rot“ ali „črna rja“ na trtah, se že vidi. Pozna se ta bolezen na okroglih, rjavih, na zgornji in spodnji strani lista vidnih marogah, madežih. Te maroge imajo pikice, in te glivice. Listi se vsled tega skrčijo in slednjic odpadejo.

Kaj storiti? Škopiti kakor strupeno roso.

V Velikem Dolu (na Krasu) smo imeli 8. t. m. volitev župana. Izvoljen je zopet prejšnji župan g. Franc Gergič, podžupanom pa g. Franc Trobic in g. Zavadlav. Seve da ni nekaterim po volji.

V nedeljo smo imeli po navadi procesijo sv. Reš. Telesa. Altarji so bili jako lepo okinčani. Red je bil lep. G. učitelj je vodil šolsko mladino. Pevci in pevke so krasno peli Odrašeniku na čast.

Tudi procesije za sv. leto so se prav dobro obnesle. Hvala vsem, ki so kaj pripomogli za čast božjo, hvala pa posebno našemu dušnemu pastirju, ki se toliko trudi za naš blagor!

V Kozani imajo od 2. t. m. pri c. kr. postnem uradu tudi brzovavno groma.

Pliskavica. — Radi mnogega gradiva nismo mogli priobčiti v zadnji številki poslanega nam dopisa v celoti, ampak le v skrajšani obliki. Pri tem se nam je pa vrinila pomota. Pisali smo, da je narodno-napredno bralno društvo „Škrjanček“ na binkoštni pondeljek priredilo ples, namesto: hotelo prirediti ples. Resnica je, da so društveniki hoteli na vse načine ples na binkoštni pondeljek ob času procesije, da so pa morali vstaviti najete godce dan poprej proti precejšnji svoti denarja... in sicer zato, ker niso mogli dobiti dovoljenja. Čast g. županu!

Utopila se je v Bukovici v soboto zjutraj triletna deklica hčerka Antona Žizmonda. Igrala se je s svojo „punčičko“ blizu neke luže. Ker jej je pa punčička padla v vodo in jo je hotela izvleči, pa pri tej priliki pade sama v lužo. Ko so prišli čez nekaj časa ljudje k luži in jo izlekli, bila je že mrtva.

Čuden mrlič! — Nekje v Galiciji umrje pred tedni mož. Mrliča preoblečejo in položijo, kakor je navada, na pare. Mizar dela trugo, iz cerkve pa prinesejo sveče in iste zažgó okolo mrliča. Okoli polnoči pa mrlič lepo ustane, stopi s par, ugasne luči in začne razdirati in spravljati v kot priprave za svoj pogreb. Bila je nedelja. V jutro gre k sv. maši ter plača sveče in zvonjenje. Slednjic gre še k mizarju, ki je bil ravno dokončal trugo in plača tudi tisto. Mož je popolnoma zdrav!

Katoliško društvo slov. učitelje za Primorsko je imelo v nedeljo dne 2. junija 1901. svoje redno zborovanje.

Velezaslužna predsednica gospica Mirka Holzinger pl. Weidlich je govorila o razmerju in njegovih plodonosnih posledicah med tremi važnimi pedagogi, kneginji Gallitzin, Fürstenbergu in Overbergu, ki so nam bili že znani iz prejšnjih govorničnih predavanj. Delj časa se je mudila veleč. govornica pri kneginji Gallitzin, rojeni grofici Schmettau, opisujoč nam v kratkih a krepkih potezah dobo, v kateri je ta izborna pedagoginja živeła. Francosko revolucijo, njene vzroke, Ludovika XIII., značaj, delovanje in nehanje njegovo, slaboumnega Lodovika XV., sarkastičnega Voltaireja in njegov velikanski vpliv, moralni propad francoskega ljudstva spojenega z neverstvom, ki se je bilo razširilo iz Angleškega, združila je preč. govornica kaj spretno z vnešenimi besedami v krasno celotno sliko. Nadaljuje životopis kneginje Gallitzin je morala prekiniti svoje vrlo zanimivo predavanje, kajti čas odmerjen predavanju je potekel.

Po deklamovanju lepe Prelesnikove poezije „Silvestrov večer“ se je preč. g. dr. Pavlica zahvalil zbranim članom za letošnje udeleževanje pri društvenih zbo-

rovanjih ter izrazil željo, da bi se njih število v prihodnjem šolskem letu zdadno pomnožilo. Potem je dokazal preč. g. doktor govorec o slovesnem obhodu na dan sv. Rešnega Telesa, da je naša vera javna, načelna stvar, ne pa zasebno, pristransko čuvstvovanje kakor je sedanji moderni svet nazivlje.

L. Koršič
tajnica.

Socijalne drobtinice.

Stavka v podgorski papirnici je imela biti vže lani okolu Velike noči. Tedaj je naše kat. delavsko društvo stvari natanko preiskovalo in potem pismeno razložilo tožbe delavcev ravnateljstvu papirnice. Tožbe so šle zlasti proti načelniku urada Welkhammer-ju, nekaj tudi proti Novaku in Poche. Delavci so tožili, da je njih plača prepričala, ker udobivajo ženske večkrat še manj ko 40 kr. na dan, da se delavke kaznujejo z globo za vsako malenkost, da se jih žali celó na časti itd. Ravnateljstvo je odgovorilo (g. dr. Jos. Pavlici), da so pritožbe pretirane, da je pa pripravljeno delavcem pomagati. — Kmalu potem je ravnateljstvo odslovilo Welkhammerja na veliko veselje delavcev in delavk. Žal, da so njegove navade posnemali drugi. Stanje delavcev je res neznosno, ker morajo pri naslabši plači prenašati še zmerjanje in zaničevanje. In vendar je stavka pri nas silno nevarna za delavce, ker silijo v deželo trume laških delavcev, ki so pripravljeno delati za vsako ceno. „Kat. delavsko društvo“ je vže večkrat opozorilo slov. delavce, da se morajo vselej poprej posvetovati predno ustavijo delo. Tega zdaj niso storili, ampak so iskali svéta in pomoči, ko so že delo ustavili.

Predsedništvo „Katoliškega delavskega društva“ je posredovalo pri c. kr. glavarstvu za delavce in je vdobilo zagotovilo od visokorodnega gosp. grofa Attems, glavarja, da bo storil, kar bo sploh mogoče v prilog delavcev. Na to je predsedništvo sporočilo svojim članom v Podgoro, da naj pri pogajanju sprejmejo nasvete gospoda glavarja. Društvo sestavi spomenico na ravnateljstvo družbe na Dunaju.

O štrajku v Podgori je poslalo „katoliško delavsko društvo“ bridko čuteče jaden položaj zatiranih delavcev — natančno brzovavko o vzrokih in pravičnih zahtevah delavstva — našemu poslancu veleuč. gosp. dr. Antonu Gregorčiču, naj bi izposloval v tej sili nemudno moč.

Kakor se nam poroča, traja stavka naprej.

„Katoliško delavsko društvo“ je podelilo bolnim in obnemoglim delavcem v tekočem letu naslednje podpore; meseca januarja 187 K 92 v.
februarja 288 „ 62 „
marca 389 „ 36 „
aprila 169 „ 08 „
maja 165 „ 42 „
skupaj 1200 K 40 v.

Številke dovolj pričajo koliko dobrega stori z malimi sredstvi naše društvo svojim udom. Vabimo ob tej priliki delavce raznih strok, naj pristopijo k temu društvu, kjer najdejo varno zavetje in gotovo pomoč. Prosimo pa tudi vse prijatelje trpečega delavskega ljudstva, naj to prevažno društvo blagohotno podpirajo, zlasti s prispevki za „Delavski vinar!“ —

O deveturnem delavniku v rudnikih. — Dne 24. m. m. je drž. zbornica skoraj soglasno v tretjem branju odobrila načrt zakona o deveturnem delavniku v rudnikih, kakor ga je vlada predložila, in z večino odklonila vse od raznih stranij nasvetovane premembe.

S tem zakonom sta vlada in zbornica izpolnili svojo staro obljubo ter storiili velik pomenljiv korak dalje v razvoju socijalne preosnove. V tem vprašanju Avstrija prekaša vse druge države. Nemčija in Belgija imata bogate premogokepe, toda nobene zakonite določbe za maksimalni delavnik moških delavcev. Francozi so šele 30. marca 1900 le za del moških delavcev določili delo na 10½ ure. Angleži so dajali vzgled glede delavskega varstva, toda nimajo zakona, ki bi omejeval delo v rudnikih. Angleški parlament je vedno odklanjal osemurni delavnik, ker ga mnogi rudarji samo niso hoteli. Italija in Rusija sta v tem oziru itak zaostali. Istina je, da Avstrija prva zakonito določi deveturni delavnik za premogarje. Po zakonu so sicer mogoče mnoge izjeme, a upamo, da bode vlada od slučaja do slučaja dovoljevala le utemeljene in opravčene.

Za kratek čas.

Iz Podgore. — „Soča“ je prinesla o slavnosti „pol. pevskega društva“ in gor. „Sokola“, ki je bila v nedeljo v Podgori, sledeče čudovito poročilo: „Pevsko društvo pelo dovršeno, da se ni slišalo še kaj takega; telovadci so gibčno in v slikovitih skupinah nastopili, da bi bili v ponos tudi večjim sokolskim društvom, ples je bil živahen, da se nikjer kaj takega ne vidi; nebo je bilo najprijazneje, vročine nič, cela veselica sijajna...“

Mi pa še dostavljamo: In nebo se je odprlo in na mizo so prileteli pečene race, kapuni in kostruni!

Srčna želja. — Dijak prvega gimn. razreda je bral v zadnjem „Prim. Listu“ o stavkanju delavcev v podgorski papirnici, in je vskliknil: „O da bi hoteli tudi naši profesorji stavkati!“

Hudoben. — Žena: „Glej no, kako lep psiček in kako prijazen je.“ — Mož: „Ja, ja, ta te seveda še ne pozna.“

Prihrani se. — „Kje je vaš sin, dijak?“ — „Še spi!“ — „Kaj? sedaj ob eni uri poljodne, pa še spi?“ — Ah pustite ga spati! Dokler spi, nič ne stane!“

Martin Šuligoj,

urar v Kanalu

priporočam svojo zalogo šivalnih strojev raznih in najnovejših sistemov.

Ker je to le postranski zaslužek in stanujem na deželi, mi je mogoče postreči z najnižjimi cenami.

Dajem tudi na obroke. Garancija pet let.

Viktor Toffoli,

velika zaloga

olja, mila (žajfe), sveč in kisa (jeslha, oceta)

na debelo in na drobno

Gorica — Via Teatro 20, k stari pošti

Cene olja: Užitno 36 kr.; dobro (fino) 40 kr.; bolj dobro 44 kr.; najboljša 48 kr.; oljkino 56 kr.; dalmatinsko 60 kr.; Barri 70 kr.; Nizza 86 kr.

C. kr. priv.

civilni, uradniški in vojaški krojač in trgovec

v Gorici, na Travniku št. 22 I. nadstr.

M. POVERAJ,

P. n. občinstvu priporočam svojo izborna zalogo vsakovrstnega blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotovih oblek, sobne in dežne plašče, vsakovrstno možko perilo, srajce Jäger, spodnje hlače ter nogovice, oficirske in uradniške priprave, sploh vse, kar je treba paradnim odlekan za vsaki stan.

Lepa priložnost za letno sezono!

Radi preselitve s 1. avgustom 1901 na Travnik št. 5 v pritličje

se prodaja blago po tovarniških cenah!

Sadjarsko in vinarsko društvo za Brda v Gorici

Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih vin: burgundeca, rizlinga, modre frankinje in drugih.

DESERTNA VINA.

Sedež društva je: Gorica, ulica Barzelilni št. 20.

Krojaški mojster Franc Čufer

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7 v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji, izdeluje

vsakovrstne obleke za moške po meri, bodisi fine ali pa priproste.

Priporočam se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Ivan Domicelj

trgovec v Korminu na glavnem sadnem trgu.

Priporočam častiti duhovščini in slavnemu občinstvu svojo trgovino jedilnega blaga.

Ob enem naznanjam, da bom s 1. junijem t. l. znižal cene na sledeči način: Kava od 92 kr. naprej, sladkor od 44 kr. naprej, olje od 36 kr. naprej, makaroni in druge testenine od 20 kr. naprej, sveče za pogrebe iz Kopačeve tovarne v Gorici po najugodnejši ceni, moka bela od 10 kr. naprej, riž lep in cel od 12 kr. naprej. — Dalje priporočam žveplo pravo romagna dvakrat rafinirano, modro galico (vitrijol) pravo angleško 98 do 99% moči.

Čebelnjovo voščene sveče pod garancijo 2000 kron

priporočam preč. duhovščini, cerkvenim oskrbnikom in slavnemu p. n. občinstvu.

Med garantiran čebelni platanec najboljše vrste na drobno Kg. po K 1.20.

Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač,

svečar, ulica sv. Antona 7, Gorica.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici h. št. 1. v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici,

Gospiska ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

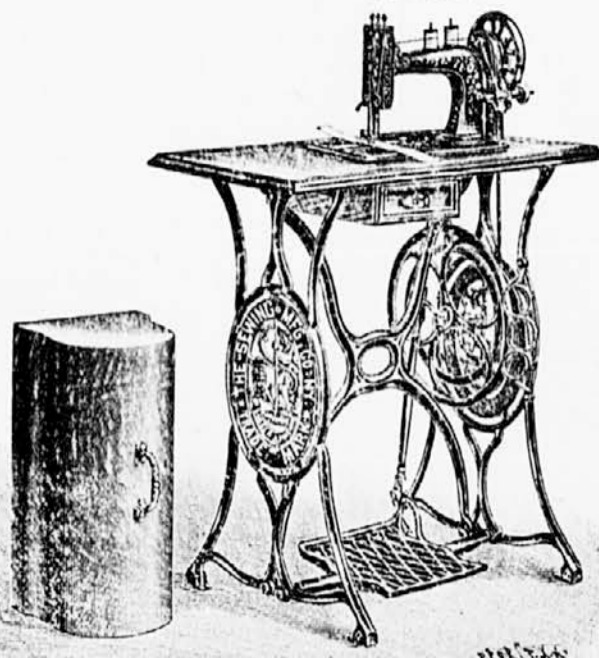
vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izber, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce, Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Saunig & Dekleva

v Gorici.

Prva slovenska zaloga vsakovrstnih šivalnih in vezejnih strojev (Stickeremaschinen), kakor tudi dvokolesov ter samokresov v ulici Municipijo št. 1.

Lastna mehanična delavnica in popravilnica šivalnih strojev, dvokolesov v Nunski ulici hiš. št. 16.

Šivalne stroje se jamči za pet let.

Pred konkurencijo nič strahu!!!

Anton Obidič,

čevljar

Semeniška ulica hiš. št. 4 Gorica,

priporočam se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršujejo hitro.

Teodor Slabanja,

srebrar,

v Gorici, ulica Moreli 12,

priporočam prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem, da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalci sam lahko določijo.

Traverse, Portland in Roman cement, cevi za stranišča, okove in vse potrebščine za stavbe

priporočam po tekmovalnih cenah

tvrdka

Konjedic & Zajec

Gorica.

Franc Melink,

zidarski mojster v Višnjeviku št. 67,

prevzema vsa zidarska dela po najnižji ceni. — Naročena dela se lično izvršujejo.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici, ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi, z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Nova delavnica cerkvenih posod in orodja.

Gorica, magistratna ulica št. 8.

Podpisani vsa si naznaniti preč. duhovščini, da je odprl novo delavnico cerkvenih posod ter se priporočam za naroče svečnikov, svetilnic itd. v vsakovrstni kovini in v vsakem slogu po najnižjih cenah.

Ker se nima ilustrovanih cenikov, pošlje po želji preč. duhovščini obrise raznih posod in orodja.

Priporočam se tudi za popravilje rabljenih reči, jih zopet posrebrni in pozlati tako, da dobijo prvotno stanje.

Izdeluje strelovode po najboljših iznajdbah in popravlja že rabljene.

Udani

Franc Leban,

srebrar.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporočam iz lastne zaloge izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravilo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporočam tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, pripravo za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan), mehove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kloparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovode itd. itd.

